

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Григор Петров Паликаров, преподавател в Теоретико-Композиторски и Диригентски Факултет на Национална Музикална Академия „Проф. П. Владигеров“ за
доц. д-р Мария Тачева Илиева,
преподавател във Вокален Факултет на Национална Музикална Академия „Проф. П. Владигеров“, единствен кандидат на конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство по *балетна режисура* към катедра „Музикално-сценично изкуство“ на НМА „Проф. П. Владигеров“, обявен в Държавен Вестник, бр. 81/28.09.2021 г.

Доц. д-р Мария Илиева отдавна се нарежда сред утвърдените преподаватели в катедра „Музикално-сценично изкуство“ към вокалния факултет на Национална Музикална Академия „Проф. П. Владигеров“ – София. Заедно с това тя заема длъжността педагог – репетитор в Софийска опера и балет от 2011 година насам, а преди това има дългогодишна и впечатляваща кариера като примабалерина в театъра. Не бива да се пропуска и факта, че тя е била и художествен ръководител на балета (в периода 2001-2003). Нейната кандидатура в настоящия конкурс е сериозно подплатена с разнообразната ѝ художественотворческа дейност и значимите ѝ публикации. С тяхна помощ доц. д-р Мария Илиева убедително покрива минималните

национални изисквания за придобиване на академичната длъжност „професор“ и считам, че кандидатурата ѝ е в пълно съответствие със ЗРАСРБ.

Мария Илиева е назначена като асистент в НМА през 1999 г. През 2007 г. защитава дисертация на тема „*Аспекти на обучението по балет на деца от 3 до 7 години*“ и придобива образователната и научна степен „доктор“ в направление 8.3. Музикално и танцово изкуство. С това тя изпълнява изискванията по показател „А“ на наукометричната таблица - „Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, което ѝ дава необходимите 50 точки. По-нататъшното академично израстване на кандидатката е свързано със заемането на академичната длъжност „доцент“, което става факт през 2013 година.

В група от показатели „В“ доц. д-р Мария Илиева представя комбинация от реализирани авторски продукти в областта на изкуствата и водещи свои творчески изяви. Може би най-значимият авторски продукт се явява премиерата на балета „Спящата красавица“ от П. И. Чайковски на сцената на Софийска опера и балет през 2014 г. Аз имам лично участие в него, тъй като бях диригент на спектакъла. Основните приносни моменти в постановката на доц. Илиева са описани от самата нея. Като важни акценти аз бих откroил поверяването на образа на фея Карабос на жена (а не на мъж – както е традиционно). Мисля, че в 21-ви век и в странните времена, в които живеем, това има и друго важно значение (и послание) извън драматургията на постановката, но при всяко положение ние имахме на сцената няколко различни изпълнителки на ролята, които по блестящ и неотразим начин потвърдиха правилността на тази идея. Много важно беше вмъкването на танца на плетачките преди известния Валс в 1-во действие. Чисто музикално

там Чайковски е направил интересен преход, който обяснява и осмисля началото на валса върху К 6/4 – връзка, която иначе липсва при започване направо с валса. Има и още два момента, неспоменати от доц. Илиева – единият е вмъкването на сцената, в която принцът прогонва феята Карабос преди да събуди Спящата красавица (обикновено това е в купюр) и запазването на цялата музика на финала (по изрично мое настояване – иначе това също е в купюр), за да се осмисли драматургично цялостната форма на балета. В заключение бих добавил, че доц. Илиева прие всичките ми предложения и съображения при съкращаването на част от музиката на балета (което е неизбежно), за да не се случва това само според нуждите на хореографията. Подобна практика в балетната литература доста често води до т. нар. от мен „касапски купюри“, които осакатяват музиката и са абсолютно неприемливи. Може би и заради това постановката имаше и има голям успех и продължава да се играе на сцената на Софийска опера и балет. Сигурен съм, че и останалите предложения в тази група не ѝ отстъпват по своя професионализъм - винаги спектаклите на школата на доц. д-р Илиева са се превръщали в събития, които се помнят.

В група от показатели „Г“ кандидатката е представила свои книги, монографии, статии и доклади. Те разглеждат различни аспекти на балета като изкуство и без съмнение са приноси. Бих искал специално да открия значението на монографията *„Исторически танци“*, защото разглежда задълбочено тема, която вълнува доц. д-р Илиева от доста време и тя със сигурност има какво да каже по въпроса. Разнообразието в тази група показатели се допълва и от още няколко авторски продукта и водещи творчески изяви в областта на изкуствата.

В група от показатели „Д“, доц. д-р Мария Илиева е представила компилация от цитирания и рецензии за своите спектакли. С тези рецензии кандидатката убедително покрива необходимия минимум и набира общо 135 точки в група от показатели „Д“.

В група от показатели „Е“ доц. д-р Мария Илиева представя още няколко аспекта от своята разнообразна дейност. Тя включва ръководство и участие в различни национални и международни образователни и художественотворчески проекти в България и в чужбина. Особено внимание трябва да се отдели и на ръководството и участието ѝ в международни майсторски класове, което доц. д-р Илиева осъществява в рамките на Международната балетна академия – гр. Варна и в Софийска опера и балет.

В заключение бих определил цялостната творческа, научна и педагогическа дейност на доц. д-р Мария Илиева като впечатляваща и високо приносна, затова давам убедено своя положителен глас за нейната кандидатура и предлагам на уважаемото научно жури да ѝ бъде присъдена академичната длъжност **„професор“** в професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство (специалност „балетна режисура“) към вокалния факултет на Национална Музикална Академия „Проф. Панчо Владигеров“ – София.

21.01.2022 г.

гр. София

доц. д-р Григор Петров ПАЛИКАРОВ